

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΙΘΜ 145/Π/2000

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην αίθουσα 611 του Υπουργείου Ανάπτυξης (Γ.Γ. Εμπορίου) την 13η Ιανουαρίου 2000, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10.00 π.μ., με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Σταύρος Αργυρόπουλος

Μέλη: Νικόλαος Στυλιανάκης,

Βλάχσιος Ασημακόπουλος

Αντώνης Μέγγουλης, κωλυομένου του τακτικού κ. Κων/νου Ηλιόπουλου

Χαρίσιος Ταγαράς

Παναγιώτης Ματζουράνης, κωλυομένου του τακτικού κ. Χαρίλαου Χάρακα,

Λεωνίδα Νικολούζος

Μελίνα Μουζουράκη,

Ιωάννης Κατσουλάκος

Γραμματέας: Αικατερίνη Τριβέλη, κωλυόμενης της τακτικής κας Αλεξάνδρας-Μαρίας Ταραμπίκου

Θέμα της συνεδρίασης ήταν η καταγγελία του εμπόρου Σπεντζάρη Ευστάθιου κατά της εταιρείας «ΚΑΠΝΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΕΛΙΑ ΑΕ», για παράβαση του άρθρου 2α του ν. 703/77, όπως ισχύει.

Κατά την συνεδρίαση παρέστησαν ο κ. Σπέντζαρης Ευστάθιος δια των πληρεξουσίων δικηγόρων του κκ. Τζαβάρα Ανδρέα και Μπεκρή Γεώργιο και η καταγγελλόμενη εταιρεία ΚΑΠΝΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΕΛΙΑ Α.Ε δια των πληρεξουσίων δικηγόρων της κ Νικόλαο Γεωργακόπουλο και κ. Βασίλειο Αντωνόπουλο.

Στη συνέχεια, το λόγο έλαβε η Γενική Εισηγήτρια κα Σοφία Καμπερίδου, η οποία, επικουρούμενη από τον υπάλληλο της Γραμματείας κ. Πέτρο Κανινή, ανέπτυξε τη γραπτή εισήγηση της Υπηρεσίας, επί της υποθέσεως και πρότεινε 1) Να υποχρεωθεί η καταγγελλόμενη εταιρεία να παύσει την παράβαση του άρθρου 2α του ν.703/77, όπως ισχύει 2) Να επιβληθεί πρόστιμο στην καταγγελλόμενη εταιρεία για την παραπάνω παράβαση και γ) Να υποχρεωθεί η καταγγελλόμενη εταιρεία να πωλεί και παραδίνει τα τσιγάρα και λοιπά προϊόντα καπνού που παράγει, εισάγει και αντιπροσωπεύει στον καταγγέλοντα με τους ίδιους όρους που προμηθεύει τους λοιπούς διανομείς στο νομό Ηλείας.

Στην συνέχεια έλαβαν το λόγο, τόσο ο καταγγέλων, όσο και η καταγγελλόμενη, ανέπτυξαν τις θέσεις αυτών, έδωσαν διευκρινήσεις, πληροφορίες και εξηγήσεις σε ερωτήσεις που τους υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής και ζήτησαν από την Επιτροπή, ο μεν καταγγέλων την παραδοχή της καταγγελίας τους, η δε καταγγελλόμενη την απόρριψη αυτής, αναφερόμενοι και στα υπομνήματα που θα καταθέσουν. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής έδωσε προθεσμία μέχρι τις 21.1.2000 στα ενδιαφερόμενα μέρη να καταθέσουν τα υπομνήματά τους.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνήλθε σε διάσκεψη την 24 Φεβρουαρίου 2000, ημέρα Πέμπτη και ώρα 11.00 π.μ. στο Γραφείο του Προέδρου της Επιτροπής, κατά την οποία, αφού έλαβε υπόψη τα στοιχεία του σχετικού φακέλου, την εισήγηση της Γραμματείας, τις απόψεις που διετύπωσαν, εγγράφως και προφορικά, ο καταγγέλων και η καταγγελλόμενη, τα υπομνήματα που αυτοί υπέβαλαν,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ

Ο αιτών έμπορος, επικαλούμενος παράβαση του άρθρου 2^α ν. 703/77, όπως ισχύει, υπέβαλε προς την Επιτροπή Ανταγωνισμού, καταγγελία, σύμφωνα με την οποία η «ΚΑΠΙΝΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΕΛΙΑ ΑΕ», αρνείτο να του πωλήσει τα προϊόντα της.

Η καταγγελλόμενη εταιρία. είναι παραγωγός τσιγάρων, είτε σαν δικαιούχος σήματος είτε κατόπιν συμφωνίας εκμετάλλευσης σήματος. Η εταιρία παράγει και διακινεί σημαντικό αριθμό επώνυμων προϊόντων.

Τα εν λόγω προϊόντα, προωθεί στην αγορά, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, μέσω των αναγνωρισμένων από τις καπνοβιομηχανίες πρατηριούχων στις πόλεις Αθήνα, Πειραιά, Πάτρα και Θεσσαλονίκη, ενώ στην υπόλοιπη επικράτεια, η διάθεση των προϊόντων γίνεται μέσω των τοπικών διανομέων – αντιπροσώπων.

Η εμπορική συνεργασία της καταγγελλόμενης με τον καταγγέλοντα ισχύει για δεκαετίες, καθώς αυτός διατηρεί στο Βαρθολομίο Ηλείας ατομική επιχείρηση χονδρικής πώλησης τσιγάρων, πούρων και λοιπών συναφών προϊόντων καπνού, τα οποία προμηθευόταν, εκτός των άλλων και από την καταγγελλόμενη.

Ο εν λόγω διανομέας, δυνάμει σχέσεως εμπορικής αντιπροσωπείας με την καταγγελλόμενη, προωθούσε στους λιανοπωλητές της περιοχής τα τσιγάρα και συναφή προϊόντα καπνού που η καταγγελλόμενη παράγει, εισάγει, αντιπροσωπεύει και εμπορεύεται, όπως τα γνωστά Φίλτρο

Καρέλια, Χρυσή Κασετίνα Καρέλια, REX. KARELIA LIGHTS, CAMEL, MORE, SLIM, REX ULTRA κλπ.

Με βάση τους ισχυρισμούς του καταγγέλοντος, παρόλο που η συνεργασία του με την καταγγελλόμενη ήταν άψογη, η τελευταία τελείως αιφνιδιαστικά διέκοψε την μακροχρόνια συνεργασία, αρνούμενη έκτοτε παρά τις επανειλημμένες οχλήσεις, προσκλήσεις και διαμαρτυρίες να του πωλήσει τα προϊόντα της, παρά το γεγονός ότι ο καταγγέλων προσφέρθηκε να πληρώσει σε μετρητά την αξία τους. Ο καταγγέλων ζητά να γίνει δεκτή η καταγγελία του. Να υποχρεωθεί η καταγγελλόμενη να παύσει να παραβιάζει τον νόμο, να παραλείπει κάθε μελλοντική παράβαση και να του πωλεί και παραδίδει τα προϊόντα που παράγει, εισάγει, αντιπροσωπεύει και εμπορεύεται.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού έκανε δεκτή την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων του ανωτέρω εμπόρου και υποχρέωσε την καταγγελλόμενη για ένα έτος από την δημοσίευση της απόφασης της (ΕΑ 100/98) να πωλεί και να παραδίδει στον συγκεκριμένο διανομέα στις αποθήκες του εργοστασίου της στην Καλαμάτα, τσιγάρα και λοιπά προϊόντα καπνού που παράγει, εισάγει και αντιπροσωπεύει, μετά από παραγγελία που θα της επιδίδει τρεις ημέρες πριν, με ταυτόχρονη εξόφληση του τιμήματος, ενώ παράλληλα απειλούσε με πρόστιμο 150.000 δρχ. για κάθε ημέρα συμμόρφωσης.

Το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών (Απόφ. 644/1999) δεν έκανε δεκτή την προσφυγή της καταγγελλόμενης, όσον αφορά τον καταγγέλοντα.

Ο καταγγέλων έμπορος επί δεκαετίες προμηθευόταν τα προϊόντα της καθής με έκπτωση (περίπου 40%) επί της λιανικής τιμής μετά την αφαίρεση του φόρου και προωθούσε στους λιανοπωλητές της περιοχής του τα τσιγάρα και συναφής προϊόντα αυτής. Το παρεχόμενο ποσοστό έκπτωσης από την εταιρία στον διανομέα αποτελεί το περιθώριο κέρδους του διανομέα και του λιανοπωλητή και η κατανομή του περιθωρίου κέρδους μεταξύ των δύο είναι θέμα συμφωνίας.

Οι κύκλοι εργασιών του αιτούντος, κατά την περίοδο 1994-1998 κυμάνθηκαν ως εξής: (α) Τσιγάρα ΚΑΡΕΛΙΑ 179.545.584 το 1994, 182.931.163 το 1995, 177.715.557 το 1996, 140.868.066 το 1997 και 150.000.000 το 1998. (β) Τσιγάρα συνολικά 628.400.000 το 1994, 657.450.000 το 1995, 750.000.000 το 1996, 832.000.000 το 1997 και 947.200.000 το 1998. Ο Ευστ. Σπεντζάρης διακινεί όλες τις μάρκες τσιγάρων χωρίς να εμπορεύεται ζαχαρώδη. Οι πωλήσεις του σε τσιγάρα ΚΑΡΕΛΙΑ ανέρχονταν όπως προκύπτει από τα παραπάνω στοιχεία

στο 20-30% του κύκλου εργασιών του την τριετία 1994 – 1996 και στο 17% περίπου Τα έτη 1997 και 1998.

Εκ των ως άνω συνάγεται ότι οι κύκλοι εργασιών του καταγγέλοντα σε ότι αφορά τα προϊόντα Καρέλια κινήθηκαν πτωτικά από το 1994 και εφεξής.

Η καταγγελλόμενη, με επιστολή της την 30 Οκτωβρίου 1997, ενημέρωσε τον καταγγέλοντα ότι στα πλαίσια καλύτερης οργάνωσης του δικτύου της, ανέθεσε την πώληση και διανομή των προϊόντων της για την περιοχή Βαρθολομιού, στην οποία δραστηριοποιείται ο καταγγέλων, στην εδρεύουσα στην Αμαλιάδα του νομού Ηλείας επιχείρηση «Αφοι ΚΙΝΙΝΗ ΑΒΕΕ» και ως εκ τούτου διακόπτεται η μεταξύ τους συνεργασία από 6 Νοεμβρίου 1997.

Σημειώνεται ότι μόνο στον νομό Μεσσηνίας περιλαμβανομένης και της πόλεως της Καλαμάτας, η καταγγελλόμενη αποφάσισε να τροποποιήσει το σύστημα διανομής των προϊόντων της, αναθέτοντας την διάθεση αυτών σε αντιπρόσωπο και συγκεκριμένα στον εδρεύοντα στην Καλαμάτα έμπορο Γ. Ανδρούτσο.

Στον νομό Ηλείας, στον οποίο δραστηριοποιείται ο καταγγέλων, η καταγγελλόμενη, όπως προκύπτει από το πελατολόγιό της, συνεχίζει να συνεργάζεται με οκτώ διανομείς χονδρικής πώλησης τσιγάρων, ορισμένοι από τους οποίους πραγματοποιούν μικρότερο κύκλο εργασιών σε σχέση με την επιχείρηση του αιτούντα.

Η καταγγελλόμενη ισχυρίζεται ότι με την καταγγελία της σύμβασης του καταγγέλοντα, άρχισε να περιορίζει τους διανομείς της με προοπτική στο μέλλον να διορίσει μόνο έναν αντιπρόσωπο για όλο τον νομό Ηλείας. Αναφέρει δε ότι ο καταγγέλων έχει την δυνατότητα να προμηθεύεται τα προϊόντα της από το υποκατάστημα της εταιρίας στην Πάτρα, χωρίς όμως να αναφέρει τους όρους. Ωστόσο, κατά το χρονικό διάστημα από την διακοπή της συνεργασίας, δηλ. 6-11-97 έως την επίδοση της απόφασης της Επιτροπής 100/98 στον αιτούντα, ο τελευταίος επανειλημμένα προσπάθησε να προμηθευτεί τα προϊόντα της καταγγελλόμενης από το υποκατάστημα της Πάτρας όσο και από άλλους συναδέλφους του και συνάντησε την άρνησή τους.

Η σχετική αγορά προϊόντων περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων που θεωρούνται από τον καταναλωτή εναλλάξιμα ή δυνάμενα να υποκατασταθούν μεταξύ τους λόγω των χαρακτηριστικών τους, των τιμών τους και σκοπούμενης χρήσης τους.

Στην συγκεκριμένη περίπτωση ως σχετική αγορά θεωρείται η αγορά των βιομηχανοποιημένων καπνών που διακρίνεται στις παρακάτω επί μέρους αγορές : α) των

τσιγάρων, β) των πούρων και σιγαρίλλος και γ) του καπνού που προορίζεται για την κατασκευή χειροποίητων (στριφτών) τσιγάρων.

Η Καπνοβιομηχανία «ΚΑΡΕΛΙΑ» κατέχει στην αγορά του ελληνικού τσιγάρου ποσοστό 8,97%, ενώ στην αγορά των τσιγάρων αμερικάνικου τύπου ποσοστό 7,16 %. Το συνολικό ποσοστό είναι δηλαδή 16,13%. Σε απόσταση από αυτή βρίσκεται η ανταγωνίστρια εταιρεία «ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ» με ποσοστό 13,97% στα ελληνικά τσιγάρα και 24,75% στα αμερικάνικα, δηλαδή συνολικό ποσοστό 38,72%. Οι άλλες καπνοβιομηχανίες παρουσιάζουν τα εξής μερίδια: ROTHMANS 14,38%, ΣΕΚΑΠ 9,19%, PEEMTΣMA 4,34%, GALLAHER 4,33%, BAT-B&W 2,40%, ΚΕΡΑΝΗΣ 2,27%, SCANDINAVIAN TOBACCO 2,19%, ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ 0,86%, AUSTRIA TABAKWERKE 0,50% και SEITA 0,61%.

Σημειώνεται ότι τα παραπάνω στοιχεία αναφέρονται μόνο στη σχετική αγορά των τσιγάρων.

Σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 2^α του ν. 703/77, όπως ισχύει «απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις της σχέσης οικονομικής εξάρτησης, στην οποία βρίσκεται προς αυτήν ή αυτές μία επιχείρηση, που κατέχει θέση πελάτη ή προμηθευτή τους ακόμη και ως προς ένα ορισμένο είδος προϊόντων ή υπηρεσιών και δεν διαθέτει ισοδύναμη εναλλακτική λύση. Η καταχρηστική αυτή εκμετάλλευση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης μπορεί να συνίσταται ιδίως στην επιβολή αυθαίρετων όρων συναλλαγής, στην εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης ή στην αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων.

Για την υπαγωγή στην απαγόρευση του άρθρου 2^α με την έννοια της αιφνίδιας και αδικαιολόγητης διακοπής μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων θα πρέπει:

- Να υπάρχει σχέση οικονομικής εξάρτησης μιας επιχείρησης από άλλη ή άλλες επιχειρήσεις, από τις οποίες προμηθεύεται ένα ορισμένο είδος προϊόντων ή υπηρεσιών.
- Η επιχείρηση αυτή να μην διαθέτει ισοδύναμη εναλλακτική λύση, με την έννοια ότι δεν προσφέρονται καθόλου τέτοιες λύσεις ή οι προσφερόμενες συνδέονται με σοβαρά μειονεκτήματα, δηλαδή δεν μπορεί να προμηθευτεί τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες από άλλη πηγή ή εάν μπορεί, όχι με τους ίδιους αλλά με δυσμενέστερους όρους, που θα έχουν ως αποτέλεσμα την περιέλευση της εξαρτώμενης επιχείρησης σε δυσμενή έναντι των ανταγωνιστών της θέση, αφού μειώνεται έτσι σημαντικά η ικανότητά της να αντεπεξέλθει στον ελεύθερο ανταγωνισμό, πράγμα που μπορεί να την οδηγήσει ακόμη και σε αδυναμία να συνεχίσει την λειτουργία της.

- Η επιχείρηση από την οποία εξαρτώνται οι άλλες, να προβαίνει σε καταχρηστική εκμετάλλευση της εν λόγω εξάρτησης, δηλαδή να εκμεταλλεύεται την ισχύ, που της δίνει η αδυναμία της εξαρτημένης, να διαθέτει άλλη ισοδύναμη εναλλακτική λύση, σύμφωνα με τα πιο πάνω, με μέσα και πρακτικές που έχουν ως τελικό αποτέλεσμα να βλάψουν την ανταγωνιστικότητα της τελευταίας.

Η απαγόρευση του άρθρου 2^α δεν επιδιώκει να επιβάλλει την διαιώνιση συμβατικών σχέσεων, αλλά αποσκοπεί στην εξασφάλιση μιας εύλογης προθεσμίας μέσα στην οποία η εξαρτημένη επιχείρηση θα μπορέσει να αποσβέσει σημαντικό μέρος των επενδύσεων, στις οποίες υποβλήθηκε, εξαιτίας της συγκεκριμένης εμπορικής συνεργασίας και να προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα.

Αν και είναι γενικά δεκτό ότι ο προμηθευτής έχει το δικαίωμα να επιλέγει ή να τροποποιεί το σύστημα διανομής των προϊόντων του, προκειμένου να βελτιώσει την θέση του στον ανταγωνισμό, στην εν λόγω υπόθεση η καταγγελλόμενη έδωσε, μετά την καταγγελία της, ελάχιστο περιθώριο χρόνου –μόλις μίας εβδομάδας- στον καταγγέλοντα, με τον οποίο συνεργαζόταν επί δεκαετίες, ενώ θα μπορούσε να του χορηγήσει χρονικό περιθώριο τουλάχιστον έξι (6) μηνών χωρίς προφανή ζημία της.

Παράλληλα, δεν του άφησε εναλλακτική λύση προμήθειας των προϊόντων της, καθώς αυτός κατά το χρονικό διάστημα της διακοπής της συνεργασίας τους, προσπάθησε να προμηθευθεί τα προϊόντα της καταγγελλόμενης από το υποκατάστημα της Πάτρας και από άλλους διανομείς, αλλά συνάντησε την άρνησή τους.

Επειδή δε, τα εν λόγω προϊόντα έχουν μεγάλη ζήτηση στην περιοχή του καταγγέλοντος, η έλλειψή τους από την επιχείρησή του, τον θέτει σε μειονεκτική θέση έναντι των ανταγωνιστών του στην ίδια περιοχή και πιθανολογείται ότι μπορεί άμεσα να κλονίσει σοβαρά την οικονομική κατάσταση του καταγγέλοντα.

Επίσης, δεν ευσταθεί ο ισχυρισμός της καταγγέλουσας ότι απώτερος στόχος της καταγγελίας της σύμβασης με τον καταγγέλοντα ήταν η αναδιοργάνωση του δικτύου στην περιοχή του, καθώς από την ημερομηνία καταγγελίας, δηλ. το έτος 1997 έως σήμερα, δεν προχώρησε σε καμία μεταβολή του συστήματος διανομής στον Νομό Ηλείας και συνεχίζει να συνεργάζεται με τους ίδιους διανομείς.

Επομένως, η συμπεριφορά της καταγγελλόμενης συνιστά κατάχρηση της δημιουργηθείσας οικονομικής εξάρτησης του καταγγέλοντος από αυτήν και άρα πρέπει να γίνει δεκτή η καταγγελία του.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Δέχεται ότι οι από 20.11.1997 και 28.5.1998 καταγγελλόμενες από τον Ευστάθιο Σπεντζάρη πράξεις της εταιρείας ΚΑΠΝΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΕΛΙΑ Α.Ε. συνιστούν παράβαση του άρθρου 2α του ν.703/77, όπως ισχύει, και επιβάλλει στην εταιρεία ΚΑΠΝΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΕΛΙΑ Α.Ε. πρόστιμο δύο εκατομμυρίων (2.000.000) δραχμών για την παράβαση αυτή.

Υποχρεώνει την εταιρεία ΚΑΠΝΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΕΛΙΑ Α.Ε. να πωλεί και παραδίδει τα προϊόντα καπνού που εισάγει, παράγει και αντιπροσωπεύει στον Ευστάθιο Σπεντζάρη, με τους αυτούς όρους που προμηθεύει τους λοιπούς διανομείς του Νομού Ηλείας.

Η απόφαση εκδόθηκε την 16. 5. 2000

Η παρούσα απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Συντάκτης της απόφασης

Ο Πρόεδρος

α.α.

Ο Αναπλ. Πρόεδρος

Α. Μέγγουλης

Νικόλαος Τέλλης

Η Γραμματέας

Α. Τριβέλη